Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीशौनक उवाच ॥ हे हे सूतमहाप्राज्ञ सर्वसिद्धान्तवित्प्रभो ॥ आख्याहि मे प
॥ १ ॥ सपुत्रायाश्चसद्भक्तेर्विवेको वर्द्धतेकथम् ॥ स्वविकारनिरासश्च सज्जनैः क्रियते कथम् ॥ २ ॥ जीवाश्चासुरत्तो भ्रातान्मुक्तिर्न्नां
कलाविह ॥ तस्य संशोधने किं हि विद्यते परमाऽयनम् ॥ ३ ॥ यदस्ति वस्तु परमं श्रेयसां श्रेय उत्तमम् ॥ पावनं पावनानां च
साधनं तद्वदाधुना ॥ ४ ॥ येन तत्साधनेनाशु शुध्यत्यात्मा विशेषतः ॥ शिवप्राप्तिर्भवेत्तात सदा निर्म्मलचेतसः ॥५॥ सूत उवाच॥
धन्यस्त्वं मुनिशार्दूल श्रवणप्रीतिलालसः॥ अतो विचार्य्य सुधिया वच्मिशास्त्रं महोत्तमम्॥६॥ सर्व्वसिद्धान्तनिष्पन्नं भक्त्यादिक
विवर्द्धनम् ॥ शिवतोषकरं दिव्यं शृणु वत्स रसायनम् ॥७॥ कालव्यालमहात्रासविध्वंसकरमुत्तमम् ॥ शैवं पुराणं परमं शिवेनोक्तं
पुरा मुने ॥ ८ ॥ सनत्कुमारस्य मुनेरुपदेशात्परादरात् ॥ व्यासेनोक्तं तु संक्षेपात्कलिजानां हिताय च ॥ ९ ॥ एतस्मादपरं
किंचित्पुराणाच्छैवतो मुने ॥ न विद्यते मनःशुद्ध्यै कलिजानां विशेषतः ॥ १० ॥ जन्मान्तरे भवेत्पुण्यं महत्तस्य सुधीमतः ॥
तस्यप्रीतिर्भवेत्तत्रमहाभाग्यवतोमुने ॥११॥ एतच्छिवपुराणंहिपरमंशास्त्रमुत्तमम् ॥ शिवरूपं क्षितौ ज्ञेयंसेवनीयं च सर्व्वथा ॥१२॥
पठनाच्छ्रवणादस्य भक्तिमान्नरसत्तमः ॥ सद्यः शिवपदप्राप्तिं लभते सर्व्वसाधनात् ॥१३॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कांक्षितंपठनंनृभिः ॥
तथास्यश्रवणं प्रेम्णा सर्वकामफलप्रदम्॥१४॥ पुराणश्रवणाच्छम्भोर्निष्पापो जायतेनरः ॥ भुक्त्वा भोगान्सुविपुलाञ्छिवलोकमवा
प्नुयात् ॥ १५ ॥ राजसूयेनयत्पुण्यमग्निष्टोमशतेनच ॥ तत्पुण्यंलभतेशम्भोःकथाश्रवणमात्रतः ॥१६॥ ये शृण्वन्ति मुनेशैवं पुराणं
शास्त्रमुत्तमम् ॥ ते मनुष्या न मन्तव्याः रुद्रा एव न संशय ॥१७॥ शृण्वतां तत्पुराणं हि तथा कीर्तयतां च तत् ॥ पादाम्बुजरजांस्येव
तीर्थानि मुनयोविदुः ॥ १८ ॥ गन्तुं निःश्रेयसं स्थानं येभिवाञ्छंति देहिनः ॥ शैवम्पुराणममलं भक्त्या शृण्वन्तु ते सदा ॥१९॥
सदा श्रोतुं यद्यशक्तो भवेत्स मुनिसत्तम ॥ नियतात्मा प्रतिदिनं शृणुयाद्वा मुहूर्तकम् ॥२०॥ यदि प्रतिदिनं श्रोतुमशक्तो मानवो भवेत्॥
पुण्यमासादिषु मुने शृणुयाच्छिवपुराणकम् ॥२१॥ मुहूर्तं वा तदर्द्धं वा तदर्द्धं वा क्षणं च वा॥ ये शृण्वन्ति पुराणं तन्न तेषां दुर्गतिर्भवेत्

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

॥२२॥ तत्पुराणं च शृण्वानः पुरुषो यो मुनीश्वर॥स निस्तरति संसारं दग्ध्वा कर्ममहाटवीम्॥२३॥ तत्पुण्यं सर्वदानेषु सर्वयज्ञेषु वा मुने॥
शम्भोः पुराणश्रवणात्तत्फलं निश्चलं भवेत्॥२४॥ विशेषतः कलौ शैवपुराणश्रवणादृते॥ परो धर्मो न पुंसा हि मुक्तिसाधनकृन्मुने॥२५॥
पुराणश्रवणं शम्भोर्नामसंकीर्तनं तथा॥कल्पद्रुमफलं सम्यङ्मनुष्याणां न संशयः॥२६॥कलौ दुर्मेधसां पुंसां धर्माचारोज्झितात्मनाम्॥
हितस्य विदधे शम्भुः पुराणाख्यं सुधारसम् ॥२७॥ एकोऽजरामरः स्याद्वै पिबन्नेवामृतं पुमान् ॥ शम्भोः कथामृतं कुर्यात्कुलमेवाजरामरम्
॥२८॥सदा सेव्या सदा सेव्या सदा सेव्या विशेषतः॥एतच्छिवपुराणस्य कथा परमपावनी॥२९॥एतच्छिवपुराणस्यकथाश्रवणमात्रतः॥
किं ब्रवीमि फलं तस्य शिवश्चित्तं समाश्रयेत् ॥३०॥ चतुर्विंशतिसाहस्रो ग्रन्थोयं सप्तसंहितः॥ भक्तित्रिकसुसंपूर्णः शृणुयात्तं परादरात्
॥३१॥ विद्येश्वरसंहिताद्या द्वितीया रुद्रसंहिता ॥तृतीया शतरुद्राख्या कोटिरुद्रा चतुर्थिका॥३२॥पञ्चम्युमासंहितोक्ता षष्ठी कैलास
संहिता॥सप्तमी वायवीयाख्या सप्तैवं संहिता इह ॥३३॥ ससप्तसंहितं दिव्यं पुराणं शिवसंज्ञकम्॥वरीवर्ति ब्रह्मतुल्यं सर्वोपरिगति
प्रदम् ॥३४॥ एतच्छिवपुराणं हि सप्तसंहितमादरात्॥परिपूर्णं पठेद्यस्तु स जीवन्मुक्त उच्यते ॥३५॥ पुमानज्ञानतस्तावद्भ्रमतेऽस्मिन्भवे
मुने ॥ यावत्कर्णगतं नास्ति पुराणं शैव मुत्तमम् ॥३६॥ किं श्रुतैर्बहुभिश्शास्त्रैः पुराणैश्च भ्रमावहैः ॥ शैवम्पुराणमेकं हि मुक्तिदानेन गर्जति
॥३७॥ एतच्छिवपुराणस्य कथा भवति यद्गृहे ॥ तीर्थभूतं हि तद्गेहं वसतां पापनाशनम् ॥३८॥ अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि
च ॥ कलां शिवपुराणस्य नार्हन्ति खलु षोडशीम् ॥ ३९ ॥ तावत्स प्रोच्यते पापी पापकृन्मुनिसत्तम ॥ यावच्छिवपुराणं हि न
शृणोति सुभक्तितः ॥ ४० ॥ गंगाद्याः पुण्यनद्यश्च सप्तपुर्यो गया तथा ॥ एतच्छिवपुराणस्य समतां यान्ति न क्वचित् ॥४१॥
नित्यं शिवपुराणस्य श्लोकं श्लोकार्द्धमेव च ॥ स्वमुखेन पठेद्भक्त्या यदीच्छेत्परमां गतिम् ॥४२॥ एतच्छिवपुराणं यो वाचयेदर्थतो
ऽनिशम् ॥ पठेद्वा प्रीतितो नित्यं स पुण्यात्मा न संशयः ॥४३॥ अन्तकाले हि यश्चैनं शृणुयाद्भक्तितस्सुधीः ॥सुप्रसन्नो महेश[illegible]स्तस्मै
यच्छति स्वम्पदम् ॥४४॥ एतच्छिवपुराणं यः पूजयेन्नित्यमादरात्॥ स भुक्त्वेहाखिलान्कामानन्ते शिवपदं [illegible]

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

पुराणस्य कुर्व्वंन्नित्यमतन्द्रितः ॥ पट्टवस्त्रादिना सम्यक् सत्कारं स सुखी सदा ॥४६॥ शैवं पुराणममलं
प्रयत्नेनपरत्रेहसुखेप्सुना ॥४७॥ चतुर्व्वर्ग्गप्रदं शैवंपुराणममलंपरम् ॥ श्रोतव्यं सर्व्वदा प्रीत्यापठितव्यं विशेषतः ॥ ... मुक्तिर्णां
सशास्त्रेषु परंश्रेयस्करंमहत् ॥ शैवम्पुराणं विज्ञेयंसर्व्वथा हि मुमुक्षुभिः ॥४९॥ शैवंपुराणमिदमात्मविदांवरिष्ठंसेव्यंसदापरमवस्तुसतां
समर्च्यम् ॥ तापत्रयाभिशमनं सुखदं सदैव प्राणप्रियं विधिहरीशमुखामराणाम् ॥५०॥ वन्दे शिवपुराणं हि सर्व्वदाहंप्रसन्नधीः ॥ शिवः
प्रसन्नतां यायाद्दद्यात्स्वपदयो रतिम् ॥५१॥ इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शिवपुराणमाहात्म्ये तन्महिमवर्णनं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥
शौनकउवाच ॥ सूतसूत महाभाग धन्यस्त्वं परमार्थवित् ॥ अद्भुतेयं कथा दिव्या श्राविता कृपया हि नः ॥१॥ अघौघविध्वंसकरी
मनःशुद्धिविधायिनी ॥ शिवसन्तोषजननी कथेयं नः श्रुताद्भुता ॥२॥ एतत्कथासमानं न भुवि किंचित्परात्परम् ॥ निश्चयेनेति विज्ञातम
स्माभिः कृपयातव ॥३॥ केकेविशुध्यन्त्यनयाकथयापापिनः कलौ ॥ वदतान्कृपयासूतकृतार्थं भुवनं कुरु ॥४॥ सूतउवाच ॥ ये मानवाः
पापकृतो दुराचाररताःखलाः ॥ कामादिनिरता नित्यं तेऽपिशुध्यन्त्यनेन वै ॥५॥ ज्ञानयज्ञः परो यं वै भुक्तिमुक्तिप्रदस्सदा ॥ शोधन
स्सर्वपापानां शिवसन्तोषकारकः ॥६॥ तृष्णाकुलास्सत्यहीनाः पितृमातृविदूषकाः ॥ दाम्भिका हिंसका ये चतेऽपि शुध्यन्त्यनेन वै
॥७॥ स्ववर्णाश्रमधर्मेभ्यो वर्जिता मत्सरान्विताः ॥ ज्ञानयज्ञेन तेऽनेन सम्पुनन्ति कलावपि ॥८॥ छलच्छद्मकरा ये च ये चक्रूरास्सुनि
र्दयाः ॥ ज्ञानयज्ञेन तेऽनेन सम्पुनन्ति कलावपि ॥९॥ ब्रह्मस्वपुष्टास्सततं व्यभिचाररताश्च ये ॥ ज्ञानयज्ञेन तेऽनेन सम्पुनन्तिकलावपि
॥१०॥ सदापापरता ये च ये शठातिदुराशयाः ॥ ज्ञानयज्ञेन तेऽनेन सम्पुनन्ति कलावपि ॥११॥ मलिना दुर्धियः शान्ता देवताद्रव्य
भोजिनः ॥ ज्ञानयज्ञेन तेऽनेन सम्पुनन्ति कलावपि ॥१२॥ पुराणस्यास्य पुण्यं सन्महापातकनाशनम् ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदं चैव शिवस
न्तोषहेतुकम् ॥१३॥ अत्रैवोदाहरन्तीममितिहासंपुरातनम् ॥ यस्यश्रवणमात्रेण पापहानिर्भवत्यलम् ॥ १४ ॥ आसीत्किरातनगरे
ब्राह्मणोज्ञानदुर्बलः ॥ दरिद्रोरसविक्रेतादेवधर्मपराङ्मुखः ॥१५॥ सन्ध्यास्नानपरिभ्रष्टोवैश्यवृत्तिपरायणः ॥ देवराजइतिख्यातोविश्वस्त

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

जनवञ्चकः ॥ १६ ॥ सविप्रान्क्षत्रियान्वैश्यान्छूद्रांश्चापितथापरान् ॥ हत्वानानाभिषेणैवतत्तद्धनमपाहरत् ॥ १७ ॥अधर्माद्बहुवित्ता
निपश्चात्तेनार्जितानिवै ॥ नधर्मायधनन्तस्य स्वल्पञ्चापीह पापिनः ॥१८॥ एकदैकतडागेसस्नातुंयातोमहीसुरः ॥ वेश्यांशोभावतीं
नामदृष्ट्वा तत्रातिविह्वलः ॥ १९ ॥ स्ववशं धनिनं विप्रं ज्ञात्वा हृष्टाथ सुन्दरी ॥ वार्तालापेन तच्चित्तं प्रीतिमत्समजायत ॥२०॥
स्त्रियंकर्तुंसताम्मेनेपतिंकर्तुंचसातथा ॥ एवंकामवशौभूत्वाबहुकालंविजह्रतुः ॥२१॥आसने शयने पानेभोजने क्रीडने तथा ॥ दम्पती
वसदाद्वौतुववृतातेपरस्परम् ॥२२॥ मात्रापित्रा तथापत्न्यावारितोऽपि पुनःपुनः ॥ नामन्यत वचस्तेषां पापवृत्तिपरायणः ॥२३॥ एकदे
र्ष्यावशाद्रात्रौमातरं पितरंवधूम् ॥ प्रसुप्तान्न्यवधीद्दुष्टो धनन्तेषान्तथाहरत् ॥२४॥ आत्मनीनं धनंयच्चपित्रादीनांतथाधनम् ॥ वैश्या
यैदत्तवान्सर्व्वंकामी तद्गतमानसः ॥२५॥ सोऽभक्ष्यभक्षकःपापी मदिरापानलालसः ॥ एकपात्रे सदाभौक्षीत्सवेश्योब्राह्मणाधमः ॥२६॥
कदाचिद्दैवयोगेन प्रतिष्ठानमुपागतः ॥ शिवालयंददर्शासौतत्रसाधुजनावृतम् ॥२७॥ स्थित्वातत्र च विप्रोऽसौ ज्वरेणातिप्रपीडितः ॥
शुश्रावसततंशैवींकथांविप्रमुखोद्गताम् ॥२८॥ देवराजश्चमासान्तेज्वरेणापीडितोमृतः ॥ बद्धोयमभटैः पाशैर्नीतो यमपुरम्बलात् ॥२९॥
तावच्छिवगणाः शुभ्रास्त्रिशूलाञ्चितपाणयः ॥ भस्मभासितसर्व्वाङ्गारुद्राक्षाञ्चितविग्रहाः ॥३०॥ शिवलोकात्समागत्यक्रुद्धायमपुरींययुः ॥
ताडयित्वातुतद्दूतांस्तर्जयित्वापुनःपुनः ॥३१॥ देवराजंसमामोच्यविमानेपरमाद्भुते ॥ उपवेश्ययदादूताःकैलासंगन्तुमुत्सुकाः ॥३२॥
तदायमपुरीमध्ये महाकोलाहलोऽभवत् ॥ धर्मराजस्तुतंश्रुत्वा स्वालयाद्बहिरागमत् ॥३३॥ दृष्ट्वाथचतुरो दूतान्साक्षाद्रुद्रानिवापरान् ॥
पूजयामासधर्मज्ञोधर्मराजोयथाविधि ॥३४॥ ज्ञानेनचक्षुषा सर्ववृत्तान्तं ज्ञातवान्यमः ॥ नभयात्पृष्टवान्किंचिच्छम्भोर्दूतान्महात्मनः ॥
॥३५॥ पूजिताःप्रार्थितास्ते वै कैलासमगमंस्तदा ॥ ददुश्शिवायसाम्बाय तन्दयावारिराशये ॥३६॥ धन्याशिवपुराणस्य कथापरम
पावनी ॥ यस्याःश्रवणमात्रेण पापीयानपिमुक्तिभाक् ॥३७॥ सदाशिवमहास्थानंपरं धामपरम्पदम् ॥ यदाहुर्वेदविद्वांसः सर्व[illegible]कोपरि
स्थितम् ॥३८॥ ब्राह्मणाःक्षत्रियावैश्याः शूद्राअन्येपिप्राणिनः ॥ हिंसिताधनलोभेन बहवो येनपापिना ॥[illegible]

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

वेश्यागामीचमद्यपः।देवराजोद्विजस्तत्रगत्वामुक्तोऽभवत्क्षणात्॥४०॥इतिश्रीस्कान्देमहापुराणेशिवपुराणमाहात्म्येदेवराजमुक्तिवर्णनं
नामद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ शौनकउवाच ॥ सूतसूत महाभागसर्वज्ञोऽसिमहामते ॥ त्वत्प्रसादात्कृतार्थोहंकृतार्थोहम्पुनःपुनः॥ १॥
इतिहासमिमंश्रुत्वामनोमेऽतीवमोदते ॥ अन्यामपिकथांशम्भोर्वदप्रेमविवर्द्धिनीम् ॥२॥ नामृतम्पिबतांलोकेमुक्तिःक्वापिसभाज्यते॥
शम्भोःकथासुधापानंप्रत्यक्षंमुक्तिदायकम्॥ ३॥ धन्याधन्याकथाशंभोस्त्वंधन्योधन्यएवच ॥ यदाकर्णनमात्रेणशिवलोकंव्रजेन्नरः ॥
॥४॥ सूतउवाच ॥ शृणुशौनकवक्ष्यामित्वदग्रेगुह्यमप्युत ॥ यतस्त्वंशिवभक्तानामग्रणीर्वेदवित्तमः ॥५॥ समुद्रनिकटेदेशेग्रामोबाष्क
लसंज्ञकः ॥ वसन्तियत्रपापिष्ठावेदधर्मोज्झिताजनाः ॥६॥ दुष्टादुर्विषयात्मानोनिर्दैवाजिह्मवृत्तयः॥ कृषीवलाः शस्त्रधराः परमस्त्रीभो
गिनःखलाः ॥७॥ ज्ञानवैराग्यसद्धर्मंनजानन्तिपरंहिते ॥ कुकथाश्रवणाढ्येषु निरताःपशुबुद्धयः ॥८॥ अन्येवर्णाश्चकुधियस्स्वधर्म
विमुखाःखलाः ॥ कुकर्मनिरतानित्यंसदाविषयिणश्चते ॥९॥ स्त्रियःसर्वाश्चकुटिलास्स्वैरिण्यः पापलालसाः ॥ कुधियोव्यभिचारि
ण्यस्सद्वृत्ताचारवर्जिताः ॥१०॥ एवंकुजनसंवासे ग्रामे बाष्कलसंज्ञिते॥ तत्रैकोबिन्दुगो नामविप्र आसीन्महाधमः॥११॥ सदुरात्मा
महापापीसुदारोऽपिकुमार्गगः ॥वेश्यापतिर्बभूवाथकामाकुलितमानसः ॥१२॥स्वपत्नीं चंचुलांनामहित्वा नित्यंसुधर्मिणीम्॥ रेमे स
वेश्ययादुष्टःस्मरबाणप्रपीडितः॥१३॥ एवंकालोव्यतीयाय महांस्तस्यकुकर्मिणः॥सास्वधर्मभयात्क्लेशात्स्मरार्तापिचचंचुला॥१४॥
अथतस्याङ्गनासापिप्ररूढनवयौवना ॥ अविषह्यस्मरावेशा स्वधर्माद्विरराम ह ॥१५॥ जारेणसंगताराऽत्रौरेमेपापेनगुप्ततः ॥ पतिदृष्टिं
वञ्चयित्वाभ्रष्टसत्त्वाकुमार्गगा ॥१६॥ कदाचित्तांदुराचारांस्वपत्नींचंचुलांमुने ॥ जारेणसंगतांरात्रौददर्शस्मरविह्वलाम् ॥१७॥ दृष्ट्वा
तां दुष्टिनीं पत्नीं कुकर्मासक्तमानसाम् ॥ जारेणसंगतां रात्रौ क्रोधाद्दुद्राव वेगतः ॥१८॥ तमागतं गृहे दुष्टमाज्ञाय बिन्दुगं खलः॥
पलायितोद्रुतंजारोवेगतश्छद्मवान्सवै ॥१९॥ अथसबिंदुगःपत्नींगृहीत्वासुदुराशयः॥ मुष्टिबन्धेन संतर्ज्य पुनःपुनरताडयत् ॥२०॥
सानारीताडिताभर्त्राचञ्चुलास्वैरिणीखला ॥ कुपितानिर्भया प्राहस्वपतिंबिन्दुगंखलम् ॥ २१ ॥ ॥ चंचुलोवाच ॥ भवान्प्रतिदिनं

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

कामंरमतेवेश्ययाकुधीः ॥ मांविहाय स्वपत्नीं च युवतीं पतिसेविनीम् ॥२२॥ रूपवत्या युवत्याश्च कामाकुलितचेतसः ॥ विना[illegible]
विहारंस्यात्कागतिर्मेभवान्वदेत् ॥२३॥ अहंमहारूपवतीनवयौवनविह्वला ॥ कथं सहेकामदुःखंतवसङ्गंविनार्तधीः ॥२४॥ सूतउवाच ॥
इत्युक्तस्स तया मूर्खो मूढधीर्ब्राह्मणोऽधमः ॥ प्रोवाचबिन्दुगःपापीस्वधर्मविमुखः खलः ॥२५॥ बिन्दुगउवाच ॥ सत्यमेतत्त्वयोक्तं
हिकामव्याकुलचेतसा ॥ हितंवक्ष्यामितस्मात्ते शृणु कान्ते भयन्त्यज ॥ २६ ॥ जारैर्विहर नित्यं त्वं चेतसानिर्भयेनवै ॥ धनमाकर्ष
तेभ्योहिदत्त्वातेभ्यःपरांरतिम् ॥२७॥ तद्धनंदेहिसर्वंमेवेश्यासंसक्तचेतसः ॥ महत्स्वार्थंभवेन्नूनंतवापिचममापिच ॥२८॥ सूतउवाच ॥
इतिभर्तृवचः श्रुत्वाचञ्चुला तद्वधूश्च सा ॥ तथेति भर्तृवचनं प्रतिजग्राह हृष्टधीः ॥२९॥ कृत्वैवंसमयं तौ वै दम्पती दुष्टमानसौ ॥
कुकर्मनिरतौजातौ निर्भयेनकुचेतसा ॥३०॥ एवंतयोस्तु दम्पत्योर्दुराचारप्रवृत्तयोः ॥ महान्कालो व्यतीयायनिष्फलोमूढचेतसोः ॥३१॥
अथ विप्रस्स कुमतिर्बिन्दुगो वृषलीपतिः ॥ कालेन निधनं प्राप्तो जगाम नरकं खलः ॥३२॥ भुक्त्वा नरकदुःखानि बह्वहानि स मूढधीः ॥
विन्ध्येऽभवत्पिशाचो हि गिरौ पापी भयङ्करः ॥ ३३ ॥ मृते भर्तरि तस्मिन्वै दुराचारेऽथ बिन्दुगे ॥ उवास स्वगृहे पुत्रैश्चिरकालं
विमूढधीः ॥ ३४ ॥ एवं विहरती जारैस्सा नारी चञ्चुलाह्वया ॥ आसीत्कामरता प्रीता किञ्चिदुत्क्रान्तयौवना ॥३५॥ एकदा
दैवयोगेन सम्प्राप्ते पुण्यपर्वणि ॥ सा नारी बन्धुभिस्सार्द्धं गोकर्णं क्षेत्रमाययौ ॥ ३६ ॥ प्रसङ्गात्सातदागत्वाकस्मिंश्चित्तीर्थपाथसि ॥
सस्नौ सामान्यतो यत्रतत्र बभ्राम बन्धुभिः ॥ ३७ ॥ देवालयेऽथ कस्मिंश्चिद्दैवज्ञमुखतः शुभाम् ॥ शुश्राव सत्कथां शम्भोः पुण्यां
पौराणिकींचसा ॥ ३८ ॥ योषितां जारसक्तानां नरकेयमकिङ्कराः ॥ संतप्तलोहपरिघं क्षिपन्ति स्मरमन्दिरे ॥ ३९ ॥ इति पौराणिके
नोक्तां श्रुत्वा वैराग्यवर्द्धिनीम् ॥ कथामासीद्भयोद्विग्ना चकम्पे तत्र सा च वै ॥ ४० ॥ कथासमाप्तौ सा नारी निर्गतेषुजनेषु च ॥
भीतारहसितंप्राहशैवंसंवाचकं द्विजम् ॥ ४१ ॥ चंचुलोवाच ॥ ब्रह्मन्स्वं शृण्वसद्वृत्तमजानन्त्यास्वधर्मकम् ॥ श्रुत्वा मामुद्धर
स्वामिन्कृपां कृत्वाऽतुलामपि ॥४२॥ चरितं सूल्बणंपापंमया मूढधिया प्रभो ॥ नीतंपौंश्चल्यतस्सर्वं यौवनं मदनान्धया ॥ ४३ ॥

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

श्रुत्वेदंवचनंतेद्यवैराग्यरसजृम्भितम् ॥ जातामहाभयासाहं सकम्पात्तवियोगिका॥४४॥धिङ्मांमूढधियंपापां काममोहितचेतसम्॥
निन्द्यांदुर्विषयासक्तांविमुखींहिस्वधर्मतः॥४५॥यदल्पस्य सुखस्यार्थेस्वकार्यस्य विनाशिनः॥महापापंकृतंघोरमजानन्त्यातिकष्टदम्
॥ ४६ ॥ यास्यामिदुर्गतिंकांकांघोरांहाकष्टदायिनीम् ॥ कोज्ञोयास्यतिमांतत्रकुमार्गरतमानसाम् ॥ ४७ ॥ मरणे यमदूताँस्तान्क
थन्द्रक्ष्येभयंकरान् ॥ कथंपाशैर्बलात्कण्ठे बध्यमानाधृतिंलभे ॥ ४८ ॥ कथंसहिष्ये नरकेखण्डशोदेहकृन्तनम् ॥ यातनांतत्रमहतीं
दुःखदां च विशेषतः ॥ ४९ ॥ दिवाचेष्टामिन्द्रियाणां कथं प्राप्स्यामिशोचती ॥ रात्रौकथंलभिष्येहंनिद्रां दुःखपरिप्लुता ॥५०॥
हाहतास्मिचदग्धास्मिविदीर्णहृयास्मिच ॥ सर्वथाहंविनष्टास्मि पापिनीसर्वथाप्यहम् ॥ ५१ ॥ हाविधेमांमहापापे दत्त्वादुश्शेमु
षींहठात् ॥ अपैतियत्स्वधर्माद्वैसर्वसौख्यकरादहो ॥५२॥ शूलप्रोतस्य शैलाग्रात्पततस्तुङ्गतोद्विज ॥ यद्दुःखंदेहिनोघोरंतस्मात्को
टिगुणंमम ॥ ५३ ॥ अश्वमेधशतं कृत्वा गंगां स्नात्वा शतं समाः ॥ न शुद्धिर्जायते प्रायो मत्पापस्य गरीयसः ॥ ५४ ॥
किंकरोमिक्कगच्छामिकंवाशरणमाश्रये॥ कस्त्रायतेमां लोकेस्मिन्पतन्तीं नरकार्णवे ॥५५॥ त्वमेवमेगुरुर्ब्रह्मंस्त्वंमातात्वंपितासि च॥
उद्धरोद्धरमांदीनांत्वमेवशरणंगताम् ॥५६॥ सूतउवाच॥ इतिसंजातनिर्वेदांपतिताञ्चरणद्वये॥उत्थाप्यकृपयाधीमान्बभाषेब्राह्मणस्स
हि॥५७॥ इतिश्रीस्कान्दे महापुराणे शिवपुराणमाहात्म्ये चंचुलावैराग्यवर्णनं नामतृतीयोध्यायः॥३॥ब्राह्मणउवाच ॥ दिष्ट्याकाले
प्रबुद्धासिशिवानुग्रहतोवराम् ॥ शिवपुराणस्य श्रुत्वावैराग्यवत्कथाम् ॥१॥ माभैषीर्द्विजपत्नित्वं शिवस्य शरणंव्रज ॥ शिवानुग्रह
तस्सर्वं पापंसद्योविनश्यति ॥२॥ वक्ष्यामितेपरंवस्तुशिवकीर्तिसमन्वितम् ॥ भविष्यतिगतिर्येनसर्वदातेसुखावहा ॥ ३ ॥ सत्कथा
श्रवणादेव जातातेमतिरीदृशी ॥ पश्चात्तापान्विताशुद्धावैराग्यंविषयेषुच ॥ ४ ॥ पश्चात्तापः पापकृतांपापानांनिष्कृतिःपरा ॥
सर्वेषां वर्णितंसद्भिस्सर्वपापविशोधनम् ॥५॥ पश्चात्तापेनैवशुद्धिःप्रायश्चित्तंकरोतिसः॥ यथोपदिष्टंसद्भिर्हिसर्वपापविशोधनम् ॥६॥
प्रायश्चित्तमधीकृत्याविधिवन्निर्भयः पुमान् ॥ नयातिसुगतिंप्रायः पश्चात्तापीनसंशयः॥७॥ एतच्छिवपुराणस्यकथाश्रवणतोयथा॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

जायतेचित्तशुद्धिर्हिनतथान्यैरुपायतः ॥ ८ ॥ शोध्यमानंदर्पणंहियथाभवतिनिर्मलम् ॥ तथैतत्कथयाचेतोविशुद्धिंयात्यसंशयम्
॥ ९ ॥ विशुद्धेचेतसिशिवोनृणांतिष्ठतिसाम्बिकः ॥ ततोयातिविशुद्धात्मासाम्बशंभोः परंपदम् ॥१०॥ अतःसर्वस्यवर्गस्यैतत्कथा
साधनं मतम् ॥ एतदर्थंमहादेवोनिर्ममेत्वाग्रहादिमाम् ॥११॥ कथयासिध्यतिध्यानमनयागिरिजापतेः ॥ ध्यानाज्ज्ञानंपरंतस्मात्कै
वल्यं भवतिध्रुवम्॥१२॥असिद्धशंकरध्यानः कथामेवशृणोतियः ॥ सप्राप्यान्यभवेध्यानंशंभोर्यातिपरांगतिम् ॥१३॥ एतत्कथाश्र
वणतः कृत्वाध्यानमुमापतेः ॥तेपश्चात्तापिनः पापा बहवः सिद्धिमागताः ॥१४॥सर्वेषांश्रेयसांबीजंसत्कथाश्रवणंनृणाम् ॥ यथावत्तं
समाराध्यं भवबन्धगदापहम् ॥ १५ ॥ कथाश्रवणतः शम्भोर्मननाच्चततोहृदा ॥ निदिध्यासनतश्चैवचित्तशुद्धिर्भवत्यलम् ॥१६॥
अतोभक्तिर्महेशस्यपुत्राभ्यांभवतिध्रुवम् ॥ तदनुग्रहतोदिव्या ततोमुक्तिर्नसंशयः ॥१७॥ तद्विहीनः पशुर्ज्ञेयो मायाबन्धनसक्तधीः॥
संसारबन्धनान्नैवमुक्तोभवतिसध्रुवम् ॥ १८ ॥ अतो हि द्विजपत्नित्वंविषयेभ्यो निवृत्तधीः ॥ शृणुशंभोःकथांचैतांभक्त्यापरम
पावनीम् ॥१९॥ शृण्वन्त्यास्सत्कथामेतां शंकरस्य परात्मनः ॥ शुद्धिमेष्यतिचेतस्ते ततो मुक्तिमवाप्स्यसि ॥ २० ॥ ध्यायतः
शिवपादाब्जंचेतसानिर्मलेनवै॥एकेनजन्मनामुक्तिस्सत्यंसत्यंवदाम्यहम्॥२१॥सूतउवाच॥इत्युक्त्वा स द्विजवरोवरःशैवःकृपार्द्रधीः॥
तूष्णींबभूवशुद्धात्माशिवध्यानपरायणः॥२२॥अथबिंदुगपत्नीसा चंचुलाह्वा प्रसन्नधीः ॥ इत्युक्ता तेनविप्रेण समासीद्बाष्पलोचना
॥२३॥ पपातारंद्विजेन्द्रस्यपादयोस्तस्यहृष्टधीः॥ चंचुला साञ्जलिः सा च कृतार्थास्मीत्यभाषत ॥२४॥ अथ सोत्थायसातंकासा
ञ्जलिर्गद्गदाक्षरम् ॥ तमुवाचमहाशैवंद्विजं वैराग्ययुक्सुधीः ॥ २५ ॥ चंचुलोवाच ॥ ब्रह्मञ्छैववर स्वामिन्धन्यस्त्वं परमार्थदृक् ॥
परोपकारनिरतोवर्णनीयःसुसाधुषु ॥ २६ ॥ उद्धरोद्धरमांसाधोपतन्तींनरकार्णवे ॥ श्रुत्वायांसुकथांशैवींपुराणार्थविजृंभिताम् ॥२७॥
विरक्तधीरहंजाता विषयेभ्यश्चसर्वतः ॥ सुश्रद्धामहती ह्येतत्पुराणश्रवणेऽधुना ॥ २८ ॥ सूतउवाच ॥ इत्युक्त्वा साञ्जलिः सा वै ॥ ४ ॥
संप्राप्यतदनुग्रहम् ॥ तत्पुराणंश्रोतुकामातिष्ठत्तत्सेवनेरता॥ २९ ॥ अथ शैववरोविप्रस्तस्मिन्नेवस्थलेसुधीः ॥ सत्कथांश्रावयामास

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.
CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

तत्पुराणस्यतांस्त्रियम् ॥ ३० ॥ इत्थंतस्मिन्महाक्षेत्रेतस्मादेव द्विजोत्तमात् ॥ कथांशिवपुराणस्यसाऽशुश्रावमहोत्तमाम् ॥३१॥ भक्ति
ज्ञानविरागाणांवर्द्धिनींमुक्तिदायिनीम् ॥ बभूवसुकृतार्थासाश्रुत्वातांसत्कथांपराम् ॥३२॥ सद्गुरोस्तस्यकृपयाशुद्धचित्ताचसाद्रुतम् ॥
शिवानुग्रहतःशम्भोरूपध्यानमवापह॥३३॥इत्थं सद्गुरुमाश्रित्यसा प्राप्तशिवसन्मतिः।दध्यौमुहुर्मुहुः शम्भोश्चिदानन्दमयंवपुः॥३४॥
स्नात्वातीर्थंजलेनित्यं जटावल्कलधारिणी ॥ भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गी रुद्राक्षकृतभूषणा ॥३५॥ शिवनाम जपाऽऽसक्तावाग्यतामित
भोजना ॥ गुरुपदिष्टमार्गेणसाशिवंसमतोषयत् ॥३६॥ एवंतस्याश्चंचुलायाः कुर्वंत्याध्यानमुत्तमम् ॥ बहुकालोव्यतीयायशंभोस्तत्रैव
शौनक॥३७॥ अथकालेनपूर्णेनभक्तित्रिकसमन्विता॥समुत्ससर्जदेहंस्वमनायासेचंचुला॥३८॥विमानंद्रुतमायातंप्रेषितंत्रिपुरारिणा॥
दिव्यंस्वगणसंयुक्तंनानाशोभासमन्वितम् ॥३९॥ अथतत्रसमारूढामहेशानुचरैर्वरैः ॥ नीताशिवपुरींसद्योध्वस्तसर्वमलाचसा ॥४०॥
दिव्यरूपधरादिव्यादिव्यावयव शालिनी ॥ चन्द्रार्द्धशेखरागौरी विलसद्दिव्यभूषणा ॥४१॥ गत्वातत्रमहादेवंसाददर्शत्रिलोचनम् ॥
विष्णुब्रह्मापिभिर्देवैःसेव्यमानंसनातनम् ॥४२॥ गणेशभृङ्गिनन्दीशवीरभद्रेश्वरादिभिः ॥ उपास्यमानंसद्भक्त्याकोटिसूर्य्यसमप्रभम्
॥ ४३ ॥नीलग्रीवं पञ्चवक्त्रंत्र्यम्बकं चन्द्रशेखरम् ॥ वामाङ्गेबिभ्रतंगौरीं विद्युत्पुञ्जसमप्रभाम् ॥ ४४ ॥ कर्पूरगौरंगौरीशंसर्वालंकार
धारिणम् ॥ सितभस्मसलद्देहंसितवस्त्रंमहोज्ज्वलम् ॥ ४५ ॥ दृष्ट्वैवंशंकरं नारीसासुमोदातिचंचुला ॥ सुसंभ्रमान्महाप्रीताप्राणनाम्
पुनः पुनः ॥ ४६ ॥ साञ्जलिस्सामुदा प्रेम्णासन्तुष्टा च विनीतका ॥ आनन्दाश्रुजलैर्युक्ता रोमहर्षसमन्विता ॥ ४७ ॥
अथसावैकरुणयापार्वत्याशंकरेणच ॥ समानीतोपकण्ठंहिसुदृष्ट्या च विलोकिता ॥४८॥ पार्वत्या सा कृता प्रीत्यास्वसखीदिव्यरू
पिणी ॥ दिव्यसौख्यान्विता तत्रचंचुला बिन्दुगप्रिया ॥४९॥ तस्मिँल्लोके परानंदघनज्योतिषि शाश्वते ॥ लब्ध्वानिवासमचलंलेभे
सुखमनाहतम् ॥५०॥ इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शिवपुराणमाहात्म्ये चंचुलासद्गतिवर्णनंनामचतुर्थोऽध्यायः ॥४॥ शौनकउवाच ॥
सूतसूतमहाभागधन्यस्त्वंशिवसक्तधीः ॥ श्रावितेयंकथास्माकमद्भुताभक्तिवर्द्धिनी ॥ १ ॥ तत्र गत्वा किं चकार चंचुलाप्राप्तसद्गतिः ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

तत्त्वंवदविशेषेणतत्पतेश्चमहामते॥२॥सूतउवाच॥साकदाचिदुमांदेवीमुपगम्यप्रणम्यच॥सुतुष्टाव करौबद्ध्वापरमानन्दसंप्लुता॥३॥
चंचुलोवाच ॥ गिरिजेस्कन्दमातस्त्वंसेवितासर्वदानरैः ॥ सर्वसौख्यप्रदे शम्भुप्रियेब्रह्मस्वरूपिणि॥४॥विष्णुब्रह्मादिभिस्सेव्यासगुणा
निर्गुणापिच॥त्वमाद्याप्रकृतिस्सूक्ष्मासच्चिदानन्दरूपिणी ॥५॥ सृष्टिस्थितिलयकरीत्रिगुणात्रिसुरालया॥ब्रह्मविष्णुमहेशानांसुप्रतिष्ठा
करापरा॥६॥सूतउवाच॥इतिस्तुत्वामहेशींतांचंचुलाप्राप्तसद्गतिः॥ विररामनतस्कन्धाप्रेमपूर्णाश्रुलोचना॥७॥ ततस्सकरुणाविष्टापार्व
तीशंकरप्रिया ॥तामुवाच महाप्रीत्याचंचुलां भक्तवत्सला ॥८॥ पार्वत्युवाच ॥ चंचुले सखि सुप्रीतानया स्तुत्यास्मिसुन्दरि ॥ किंया
चसे वरंब्रूहिनादेयं विद्यते तव ॥९॥ सूतउवाच॥ इत्युक्ता सागिरिजया चंचुलासुप्रणम्यताम् ॥ पर्यपृच्छतसुप्रीत्यासाञ्जलिर्नतमस्तका
॥१०॥चंचुलोवाच ॥ ममभर्ताधुनाक्वास्ते नैवजानामितद्गतिम्॥ तेनयुक्ता यथाहं वै भवामिगिरिजेऽनघे॥११॥तथैवकुरुकल्याणिकृप
या दीनवत्सले ॥ महादेवि महेशानि भर्तामे वृषलीपतिः ॥ मत्तःपूर्वंमृतः पापीनजाने कांगतिंगतः ॥१२॥ सूतउवाच ॥ इत्याकर्ण्य
वचस्तस्याश्चंचुला याहिपार्वती ॥ प्रत्युवाचसुसंप्रीत्या गिरिजानयवत्सला ॥ १३ ॥ गिरिजोवाच॥ सुतेभर्ता बिन्दुगाह्वो महापापी
दुराशः ॥ वेश्याभोगीमहा मूढोमृत्वास नरकंगतः ॥ १४ ॥ भुक्त्वा नरकदुःखानि विविधान्यमिताः समाः ॥ पापशेषेणपापात्मा
विन्ध्येजातः पिशाचकः ॥ १५ ॥ इदानीं सा पिशाचोस्ति नानाक्लेशसमन्वितः ॥ तत्रैव वातभुग्दुष्टस्सर्वकष्टवहस्सदा ॥ १६ ॥
सूतउवाच ॥ इतिगौर्य्यावचः श्रुत्वाचंचुला साशुभव्रता ॥ पतिदुःखेनमहता दुःखितासीत्तदाकिल ॥ १७ ॥ समाधाय ततश्चित्तं
सुप्रणम्य महेश्वरीम् ॥ पुनः पप्रच्छसानारी हृदयेन विदूयता ॥ १८ ॥ चंचुलोवाच ॥ ॥ महेश्वरि महादेव कृपां कुरुममोपरि ॥
समुद्धरपतिंमेद्यदुष्टकर्मकरंखलम् ॥ १९ ॥ केनोपायेन मे भर्ता पापात्मासकुबुद्धिमान् ॥ सद्गतिंप्राप्नुयाद्देवि तद्वदाशुनमोस्तुते ॥
॥ २० ॥ सूतउवाच ॥ इत्याकर्ण्यवचस्तस्याः पर्वती भक्तवत्सला ॥प्रत्युवाच प्रसन्नात्मा चंचुलांस्वसखींचताम् ॥ २१ ॥ पार्वत्यु
वाच ॥ शृणुयाद्यदितेभर्ता पुण्यांशिवकथांपराम् ॥ निस्तीर्यदुर्गतिं सर्वांसद्गतिं प्राप्नुयादिति ॥२२॥ इतिगौर्य्यावचः श्रुत्वामृताक्षर

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

मथादरात् ॥ कृतांजलिर्नतस्कन्धाप्रणनामपुनः पुनः ॥ २३ ॥ तत्कथाश्रवणं भर्तुस्सर्वपापविशुद्धये ॥ सद्गतिप्राप्तये चैव प्रार्थया
मासतांतदा ॥२४॥ सूतउवाच ॥ तयामुहुर्मुहुर्नार्य्याप्रार्थ्यमानाशिवप्रिया ॥ गौरीकृपान्वितासीत्सा महेशी भक्तवत्सला ॥२५॥
अथतुंबुरुमाहूय शिवसत्कीर्तिगायकम् ॥ प्रीत्या गंधर्वराजं हि गिरिकन्येदमब्रवीत् ॥ २६ ॥ गिरिजोवाच ॥ हे तुंबुरो शिवप्रीत
मम मानसकारक ॥ सहानयाविन्ध्यशैलं भद्रं ते गच्छ सत्वरम् ॥ २७ ॥ आस्ते तत्र महाघोरः पिशाचोऽतिभयंकरः ॥ तद्वृत्तं
शृणु सुप्रीत्यादितस्सर्वं ब्रवीमिते ॥ २८ ॥ पुराभवे पिशाचस्स बिन्दुगाह्वोभवद्द्विजः ॥ अस्या नार्य्याः पतिर्दुष्टो मत्सरूया
वृषलीपतिः ॥ २९ ॥ स्नानसंध्याक्रियाहीनोऽशौचः क्रोधविमूढधीः ॥ दुर्भक्षीसज्जनद्वेषी दुष्परिग्रहकारकः ॥३०॥ हिंसकः शस्त्रधारी
चसव्यहस्तेन भोजनी ॥ दीनानां पीडकः क्रूरः परवेश्मप्रदीपकः ॥३१॥ चाण्डालाभिरतो नित्यं वेश्याभोगी महाखलः ॥ स्वपत्नी
त्यागकृत्पापी दुष्टसंगरतस्तदा ॥३२॥ तेन वेश्याकुसंगेन सुकृतं नाशितं महत् ॥ वित्तलोभेन महिषी निर्भया जारिणी कृता ॥३३॥
आमृत्योस्सदुराचारीकालेननिधनंगतः ॥ ययौयमपुरंघोरंभोगस्थानं हि पापिनाम् ॥३४॥ तत्रभुक्त्वा स दुष्टात्मानरकानिबहूनि च ॥
इदानींसपिशाचोऽस्तिनविंध्येद्रौपापभुक्खलः ॥३५॥ तस्याग्रेपरमांपुण्यांसर्वपापविनाशिनीम् ॥ दिव्यांशिवपुराणस्यकथाङ्कथयत्नतः
॥३६॥ द्रुतंशिवपुराणस्यकथाश्रवणतःपरात् ॥ सर्वपापविशुद्धात्माहास्यतिप्रेततांचसः ॥३७॥ मुक्तंचदुर्गतेस्तंवैबिंदुगंत्वंपिशाचकम् ॥
मदाज्ञयाविमानेन समानय शिवान्तिकम् ॥३८॥ सूतउवाच ॥ इत्यादिष्टोमहेशान्या गंधर्वेन्द्रश्च तुंबुरुः ॥ मुमुदेऽतीवमनसिभाग्यं
निजमवर्णयत् ॥३९॥ आरुह्यसुविमानं स सत्यातत्प्रिययासह ॥ ययौविंध्याचले सौरंयत्रास्तेनारदप्रियः ॥४०॥ तत्रापश्यत्पिशाचं
तंमहाकायंमहाहनुम् ॥ प्रहसन्तंरुदन्तं च वल्गंतं विकटाकृतिम् ॥४१॥ बलाज्जग्राहतंपाशैः पिशाचंचातिभीकरम् ॥ तुम्बुरुश्शिनसत्की
र्तिगायकश्चमहाबली ॥४२॥ अथोशिवपुराणस्यवाचनार्थं तुम्बुरुः ॥ निश्चित्यरचनां चक्रे महोत्सवसमन्विताम् ॥४३॥ पिशाचं
तारितुंदेव्याःशासनात्तुम्बुरुर्गतः ॥ विंध्यंशिवपुराणंसह्याद्रिंश्रावयितुंपरम् ॥ ४४ ॥ इति कोलाहलोजातस्सर्वलोकेषु वै महान् ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

शि०पु० ॥ ६ ॥

तत्र तच्छ्रवणार्थाय ययुर्देवर्षयो द्रुतम् ॥४५॥ समाजस्तत्र परमोद्भुतश्चासीच्छुभावहः ॥ तेषां शिवपुराणस्यागतानां श्रोतुमादरात् ॥४६॥ पिशाचमथ तं पाशैर्बद्ध्वा समुपवेश्य च ॥ तुंबुरुर्वल्लकीहस्तो जगौ गौरीपतेः कथाम् ॥४७॥ आरभ्य संहितामाद्यां सप्तमीसंहितावधि ॥ स्पष्टं शिवपुराणं हि समाहात्म्यं समावदत् ॥४८॥ श्रुत्वा शिवपुराणं तं सप्तसंहितमादरात् ॥ बभूवुः सुकृतार्थास्ते सर्वे श्रोतार एवहि ॥४९॥ सपिशाचो महापुण्यं श्रुत्वा शिवपुराणकम् ॥ विधूय कलुषं सर्वं जहौ पैशाचकंवपुः॥५०॥ दिव्यरूपो बभूवाशु गौरवर्णः सितांशुकः ॥ सर्वालंकारदीप्ताङ्गस्त्रिनेत्रश्चन्द्रशेखरः ॥५१॥ दिव्यं दिव्यवपुर्भूत्वा तया स निजकांतया ॥ जगौ स्वयमपि श्रीमांश्चरितं पार्वतीपतेः ॥५२॥ तद्द्धूर्मिति संदृष्ट्वा सर्वे देवर्षयश्चते ॥ बभूवुर्विस्मिताश्चित्ते परमानन्दसंयुताः ॥५३॥ सुकृतार्था महेशस्य श्रुत्वा चरितमद्भुतम्॥स्वंस्वं धाम ययुः प्रीत्या शंसन्तः शाङ्करं यशः॥५४॥ बिंदुगः सोपिदिव्यात्मासुविमानस्थितस्सुखी ॥ स्वकान्ता पार्श्वगः श्रीमाञ्छुशुभेतीव खस्थितः॥५५॥ अथ गायन्महेशस्य सुगुणान्सुमनोहरान् ॥ सतुंबुरुर्जगामाशुसकांतश्शाङ्करंपदम् ॥५६॥ सुसत्कृतो महेशेन पार्वत्या च सबिंदुगः ॥ स्वगणश्च कृतः प्रीत्या साऽभवद्गिरिजासखी ॥ ५७ ॥ तस्मिँल्लोके परानन्देघनज्योतिषिशाश्वते ॥ लब्ध्वा निवासमचलं प्रभाते परमं सुखम् ॥५८॥ इत्येतत्कथितं पुण्यमितिहासमघापहम् ॥ शिवाशिवपरानंदंनिर्मलं भक्तिवर्द्धनम् ॥ ५९ ॥ य इदं शृणुयाद्भक्त्या कीर्तयेद्वा समाहितः ॥ स भुक्त्वा विपुलान्भोगानंते मुक्तिमवाप्नुयात् ॥ ६० ॥ इति श्रीस्कांदे महापुराणे शिवपुराणमाहात्म्ये बिंदुगसद्गतिवर्णनोनाम पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

शौनकउवाच ॥ सूतसूत महाप्राज्ञ व्यासशिष्य नमोस्तुस्ते ॥ धन्यस्त्वं शैववर्योसि वर्णनीयमहद्गुणः ॥ १ ॥ श्रीमच्छिवपुराणस्य श्रवणस्य विधिं वद ॥ येनसर्वं लभेच्छ्रोता सम्पूर्णं फलमुत्तमम् ॥ २ ॥ सूतउवाच ॥ अथ ते संप्रवक्ष्यामि संपूर्णफलहेतवे॥ ॥ ६ ॥
विधिंशिवपुराणस्यश्रवणेशौनकमुने ॥ ३ ॥ दैवज्ञं च समाहूयसंतोष्यच जनान्वितः ॥ मुहूर्त्तंशोधयेच्छुद्धं निर्विघ्नेन समाप्तये ॥४॥ वार्ताप्रेष्याप्रयत्नेनदेशेदेशेचसाशुभा ॥ भविष्यतिकथाशैवीआगंतव्यंशुभार्थिभिः ॥ ५ ॥ दूरे हरिकथाः केचिद्दूरेशंकरकीर्तनाः ॥

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.
CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

स्त्रियः शूद्रादयोयेचबोधस्तेषांभवेद्यतः ॥ ६ ॥ देशेदेशेशांभवायेकीर्तनश्रवणोत्सुकाः ॥ तेषामानयनंकार्यंतत्प्रकारार्थं मादरात ॥७॥
भविष्यतिसमाजोऽत्रसाधूनां परमोत्सवः ॥ पारायणे पुराणस्यशैवस्य परमाद्भुतः ॥८॥ श्रीमच्छिवपुराणाह्वरसपानायचादरात् ॥
आयांत्वरंभवन्तश्चकृपयाप्रेमतत्पराः ॥९॥नावकाशोयदिप्रेम्णागन्तव्यंदिनमेककम् ॥ सर्वथागमनंकार्यंदुर्लभाचशणस्थितिः ॥१०॥
तेषामाह्वानमेवंहिकार्यंसविनयंमुदा ॥ आगतानांचतेषांहिसर्वथाकार्य्यं आदरः ॥ ११ ॥ शिवालयेचतीर्थेवावनेवापिगृहेऽथवा ॥ कार्यं
शिवपुराणस्यश्रवणस्थलमुत्तमम् ॥१२॥कार्य्यंसंशोधनंभूमेर्लेपनंधातुमण्डनम् ॥ विचित्रा रचनादिव्या महोत्सवपुरस्सरम् ॥१३॥
गृहोपस्करमुद्धृत्यनिखिलंतदयोग्यकम् ॥ एकान्तेगृहकोणेचादृश्येयत्नान्निवेशयेत् ॥ १४ ॥ कर्तव्योमण्डपोऽत्युच्चैः कदलीस्तंभ
मण्डितः ॥ फलपुष्पादिभिस्सम्यग्विष्वग्वैतानराजितः ॥१५॥ चतुर्दिक्षुध्वजारोपस्सपताकः सुशोभनः ॥ सुभक्तिस्सर्वथाकार्या
सर्वानन्दविधायिनी ॥ १६ ॥ सङ्कल्प्यमासनंदिव्यंशंकरस्यपरात्मनः ॥ वक्तुश्चापितथादिव्यमासनंसुखसाधनम् ॥ १७ ॥ श्रोतॄणां
कल्पनीयानिसुस्थलानियथार्हतः ॥ अन्येषांचस्थलान्येवसाधारणतयामुने ॥ १८ ॥ विवाहे यादृशंचित्तंतादृशंकार्यमेवहि ॥ अन्या
चिन्ताविनिर्वार्य्यासर्वाशौनकलौकिकी ॥१९॥ उदङ्मुखोभवेद्वक्ताश्रोताप्राग्वदनस्तथा ॥ व्युत्क्रमः पादयोर्ज्ञेयोविरोधोनास्तिकश्चन
॥२०॥ अथवापूर्वदिग्ज्ञेयापूज्यपूजकमध्यतः ॥ अथवासंमुखेवक्तुः श्रोतॄणामाननंस्मृतम् ॥२१॥ व्यासासन समारूढोयदापौराणिको
द्विजः ॥ असमाप्तौप्रसंगस्यनमस्कुर्यान्नकस्यचित् ॥ २२ ॥ बालोयुवाथवृद्धोवादरिद्रोवापिदुर्बलः ॥ पुराणज्ञस्सदावंद्यः पूज्यश्चसुकृ
तार्थिभिः ॥२३॥ नीचबुद्धिंनकुर्वीत पुराणज्ञेकदाचन ॥ यस्यवक्त्रोद्गतावाणीकामधेनुश्शरीरिणाम् ॥२४॥ गुरुवस्सन्तिबहवोजन्मतो
गुणतश्चैव ॥ परोगुरः पुराणज्ञस्तेषांमध्ये विशेषतः ॥२५॥ भवकोटिसहस्रेषुभूत्वाभूत्वावसीदताम् ॥ योददातिपरांमुक्तिंकोन्यस्तस्मा
त्परोगुरुः ॥२६॥ पुराणज्ञःशुचिर्दक्षः शान्तोविजितमत्सरः ॥ साधुःकारुण्यवान्वाग्मीवदेत्पुण्यकथामिमाम् ॥ २७ ॥ असूर्योदय
मारभ्यसार्द्धत्रिप्रहरान्तकम् ॥ कथाशिवपुराणस्यवाच्यासम्यक् सुधीमता ॥२८॥ ये धूर्ता च दुर्वृत्ता ये चान्येविजिगीषवः ॥ तेषां

२

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

कुटिलवृत्तीनामग्रे नैव वदेत्कथाम् ॥ २९ ॥ न दुर्जनसमाकीर्णे न तु दस्युसमावृते ॥ देशे न धूर्तसदने वदेत्पुण्यकथामिमाम्
॥ ३० ॥ कथाविरामः कर्त्तव्योमध्याह्नेद्विमुहूर्त्तकम् ॥ मलमूत्रोत्सर्जनार्थं तत्कथाकीर्तनान्नरैः ॥३१॥ वक्त्रा क्षौरं हि संकार्यं दिना
द्वर्वाग्वताप्तये ॥ कार्यसंक्षेपतोनित्यकर्मसर्वप्रयत्नतः ॥३२॥ वक्तुः पार्श्वे सहायार्थमन्यः स्थाप्यस्तथाविधः॥पण्डितः संशयच्छेत्ता
लोकबोधनतत्परः ॥ ३३ ॥ कथाविघ्नविनाशार्थं गणनाथंप्रपूजयेत् ॥ कथाधीशं शिवं भक्त्या पुस्तकं च विशेषतः ॥३४॥ कथां
शिवपुराणस्यशृणुयादादरात्सुधीः ॥ श्रोतासुविधिनाशुद्धः शुद्धचित्तः प्रसन्नधीः ३५॥ अनेककर्मविभ्रान्तः कामादिषड्विकारवान्॥
स्त्रैणःपाखण्डवादीचवक्ताश्रोतानपुण्यभाक् ॥३६॥ लोकचिन्तां धनागारपुत्रचितां व्युदस्य च ॥ कथाचित्तः शुद्धमतिस्स लभेत्फल
मुत्तमम् ॥ ३७ ॥ श्रद्धाभक्तिसमायुक्ता नान्यकार्येषुलालसाः ॥ वाग्यताः शुचयोऽव्यग्राः श्रोतारः पुण्यभागिनः ॥३८॥ अभक्त्या
ये कथां पुण्यां शृण्वंतीमां नराधमाः ॥ तेषां श्रवणजं नास्तिफलंदुःखंभवेभवे ॥३९॥ असम्पूज्य पुराणं ये यथाशक्त्याह्युपायनैः ॥
शृण्वन्तीमां कथां मूढाः स्युर्दरिद्रा न पावनाः ॥४०॥ कथायां कथ्यमानायां गच्छन्त्यन्यत्र ये नराः ॥ भोगान्तरे प्रणश्यन्ति तेषां
दारादिसम्पदः ॥ ४१ ॥ सोष्णीषमस्तका ये च शृण्वन्तीमां कथांनराः ॥ तत्पुत्राश्च प्रजायन्ते पापिनः कुलदूषकाः ॥ ४२ ॥
ताम्बूलं भक्षयन्तो ये शृण्वन्तीमां कथां नराः ॥ स्वविष्ठां खादयन्त्येतान्नरके यमकिंकराः ॥४३॥ ये च तुङ्गासनारूढाः शृण्वन्तीमां
कथांनराः ॥ भुक्त्वा ते नरकान्सर्वांस्ततःकाकभवन्तिह ॥४४॥ ये वीराद्यासनारूढाः शृण्वन्तीमांकथांशुभाम् ॥ भुक्त्वा ते नरका
न्सर्वान्विषवृक्षाभवन्तिवै ॥ ४५ ॥ असम्प्रणम्यवक्तारंकथांशृण्वन्तियेनराः॥ भुक्त्वा ते नरकान्सर्वान्भवंत्यर्जुनपादपाः ॥ ४६ ॥
अनातुराश्शयानाये शृण्वंतीमांकथांनराः ॥ भुक्त्वातेनरकान्सर्वान्भवन्त्यजगरादयः ॥४७॥ वक्तुस्समासनारूढा ये शृण्वंति कथामि
माम् ॥ गुरुतल्पसमंपापंप्राप्यतेनारकैस्सदा ॥ ४८ ॥ ये निन्दन्ति च वक्तारं कथाचेमां सुपावनीम् ॥ भवन्तिशुनका भुक्त्वा दुखं
जन्मशतंहिते ॥ ४९ ॥ कथायांवर्तमानायांदुर्वादंयेवदंतिहि ॥ भुक्त्वातेनरकान्घोरान्भवंतिगर्दभास्ततः ॥५०॥ कदाचिन्नापिशृण्व

॥ ७ ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

न्तिकथामेतांसुपावनीम् ॥ भुक्त्वा ते नरकान्घोरांभवंतिवनसूकराः ॥९१॥ कथाय[illegible] ...खलो ... को८यब्द
नरकान्भुक्त्वाभवंति ग्रामसूकराः॥९२॥एवं विचार्यशुद्धात्मा श्रोता वक्तृसुभक्तिमान्॥कथाश्रवणहेतोर्हिभवेत्प्रीत्योद्यतःसुधीः॥९३॥
कथाविघ्नविनाशार्थंगणेशंपूजयेत्पुरा॥ नित्यंसंपाद्यसंक्षेपात्प्रायश्चित्तं समाचरेत्॥९४॥ नवग्रहाँश्चसम्पूज्यसर्वतो भद्रदैवतम्॥शिवपू
जोक्तविधिना पुस्तकंतत्समर्चयेत् ॥९५॥ पूजनांतेमहाभक्त्याकरौबद्धाविनीतकः ॥ साक्षाच्छिवस्वरूपस्य पुस्तकस्य स्तुतिं चरेत्
॥९६॥ श्रीमच्छिवपुराणाख्यः प्रत्यक्षस्त्वंमहेश्वरः ॥ श्रवणार्थंस्वीकृतोऽसिसन्तुष्टोभववैमयि॥९७॥ मनोरथोमदीयोयं कर्तव्यस्स
फलस्त्वया ॥ निर्विघ्ने सुसंपूर्णे कथाश्रवणमस्तु मे ॥९८॥भवाब्धिमग्नं दीनं मां समुद्धर भवार्णवात् ॥ कर्मग्राहगृहीताङ्गंदासोहं तव
शंकर ॥९९॥ एवं शिवपुराणं हि साक्षाच्छिवस्वरूपकम् ॥ स्तुत्वा दीनवचः प्रोच्यवक्तुः पूजांसमारभेत् ॥ ६० ॥ शिवपूजोक्त
विधिना वक्तारं च समर्चयेत् ॥ सपुष्पवस्त्रभूषाभिर्धूपदीपादिनार्चयेत् ॥ ६१ ॥ तदग्रे शुद्धचित्तेन कर्तव्योनियमस्तदा॥ आसमाप्ति
यथाशक्त्या धारणीयस्सुयत्नतः ॥ ६२ ॥ व्यासरूप प्रबोधाग्र्य शिवशास्त्रविशारद ॥ एतत्कथाप्रकाशेन मदज्ञानं विनाशय
॥ ६३ ॥ वरणं पंचविप्राणां कार्यं वैकस्यभक्तितः ॥ शिवपंचार्णमन्त्रस्य जपः कार्य्यश्च तैस्सदा ॥ ६४ ॥ इत्युक्तस्ते
मुने भक्त्या कथाश्रवणसद्विधिः ॥ श्रोतृणां चैव भक्तानां किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ६५ ॥ इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शिवपुराण
माहात्म्ये श्रवणविधिवर्णनो नाम षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥ शौनक उवाच ॥ सूतसूत महाप्राज्ञ धन्यस्त्वं शैवपुङ्गव ॥ श्राविते्यं
कथास्माकमद्भुतेयंशुभावहा ॥ १ ॥ पुंसांशिवपुराणस्यश्रवणंव्रतिनांमुने ॥ सर्वलोकहितार्थायदययानियमंवद ॥२॥ सूत उवाच॥
नियमंशृणुसद्भक्त्या पुंसांतेषांचशौनक ॥ नियमात्सत्कथां श्रुत्वा निर्विघ्नफलमुत्तमम् ॥ ३ ॥ पुंसां दीक्षाविहीनानां नाधिकारः
कथाश्रवे ॥ श्रोतुकामैरतोवक्तुर्दीक्षा ग्राह्याचतैर्मुने॥४॥ब्रह्मचर्य्यमधस्सुप्तिः पत्रावल्ल्यांचभोजनम् ॥ कथासमाप्तौभुक्तिं च कुर्या
न्नित्यं कथाव्रती ॥ ५ ॥ आसमाप्तपुराणं हि समुपोष्य सुशक्तिमान् ॥ शृणुयाद्भक्तितः शुद्धः पुराणं शैवमुत्तमम् ॥ ६ ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

घृतपानंपयः पानंकृत्वावाशृणुयात्सुखम् ॥ फलाहारेण वा श्राव्यमेकभुक्तंन वाहितत् ॥७॥ एकवारं हविष्यान्नं भुंज्यादेतत्कथाव्रती ॥
सुखसाध्यंयथास्यात्तच्छ्रवणं कार्यमेव च॥८॥भोजनंसुकरंमन्ये कथासुश्रवणप्रदम्॥नोपवासो वरश्चेत्स्यात्कथाश्रवणविघ्नकृत्॥९॥
गरिष्ठंद्विदलंदग्धंनिष्पावांश्चमसूरिकाम् ॥ भावदुष्टंपर्युषितंजग्ध्वा नित्यंकथाव्रती ॥१०॥ वार्ताकंचकलिंदं च पिचण्डं मूलकंतथा॥
कूष्माण्डंनालिकेरंचमूलंजग्ध्वाकथाव्रती॥ ११॥पलाण्डुंलशुनंहिंगुंगृंजनंमादकंहितत्॥वस्तून्यामिषसंज्ञानिवर्जयेद्यः कथाव्रती ॥ १२॥
कामादिषड्विकारंचद्विजानांचविनिन्दनम्॥ पतिव्रतासुतांनिंदांवर्जयेद्यः कथाव्रती॥ १३॥रजस्वलानपश्येच्चपतितान्नवदेत्कथाम् ॥ द्विज
द्विषोवेदवर्ज्यान्नवदेद्यः कथाव्रती॥ १४॥सत्यंशौचंदयांमौनमार्जवंविनयंतथा॥ औदार्यंमनसश्चैवकुर्यान्नित्यंकथाव्रती॥ १५॥निष्काम
श्चसकामश्चनियमाच्छृणुयात्कथाम्॥सकामःकाममाप्नोतिनिष्कामोमोक्षमाप्नुयात्।१६।दरिद्रश्चक्षयीरोगीपापीनिर्भाग्यएवच॥अन
पत्योपिपुरुषश्शृणुयात्सत्कथामिमाम्।१७।काकवन्ध्यादयस्सप्तविधाअपिखलस्त्रियः॥स्रवद्गर्भाचयानारीताभ्यांश्राव्याकथापरा१८।
सर्वेषांश्रवणंकार्यंस्त्रीभिः पुंभिश्चयत्नतः ॥ एतच्छिवपुराणस्यविधिना च कथांमुने ॥१९॥ एतच्छिवपुराणस्य पारायणदिनानिवै॥
अत्युत्तमानिबोध्यानि कोटियज्ञसमानिच ॥२०॥एतेषुविधिनादत्तंयदल्पमपिवस्तुहि ॥ दिवसेषु वरिष्ठेषु तदक्षय्यफलंलभेत्॥२१॥
एवंकृत्वाव्रतविधिं श्रुत्वेमांपरमांकथाम्॥ परानन्दयुतः श्रीमानुद्यापनमथाचरेत् ॥२२॥एतदुद्यापनविधिश्चतुर्दश्यास्समोमतः॥कार्य
स्तद्धनाढ्यैश्च तदुक्तफलकांक्षिभिः ॥२३॥ अकिंचनेषु भक्तेषुप्रायोनोद्यापनग्रहः ॥श्रवणेनैवपूतास्ते निष्कामाश्शाम्भवामताः॥२४॥
एवंशिपुरायणस्य पारायणमखोत्सवे ॥ समाप्ते श्रोतृभिर्भक्त्या पूजाकार्याप्रयत्नतः॥२५॥शिवपूजनवत्सम्यक्पुस्तकस्यपुरोमुने॥
पूजाकार्यासुविधिनावक्तुश्चतदनन्तरम् ॥२६॥ पुस्तकाच्छादनार्थं हिनवीनंचासनंशुभम्॥समर्चयेद्दृढंदिव्यंबन्धनार्थंचसूत्रकम्॥२७॥
पुराणार्थं प्रयच्छन्ति ये सूत्रंवसनंनवम् ॥ भोगिनोज्ञानसम्पन्नास्तेभवंतिभवेभवे ॥२८॥ वक्रेदद्यान्महार्हाणिवस्तूनिविविधानिच॥
वस्त्रभूषणपात्राणिदिव्यंबहुविशेषतः॥२९॥आसनार्थंप्रयच्छंति पुराणस्यचयेनराः ॥ कम्बलाजिनवासांसि मंचंफलकमेव च॥३०॥
स्वर्गलोकंसमासाद्यभुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान्॥स्थित्वा ब्रह्मपदेकल्पंयान्ति शैवम्पद[illegible]३१। एवं [illegible] विधानेनपुस्तकस्यप्र

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

पूजनम् ॥ वक्तुश्चमुविशार्दूल महोत्सवपुरस्सरम्॥३२॥सहायार्थं स्थापितस्य पण्डितस्य प्रपूजनम् ॥कुर्यात्तदनुसारेण किंचिदूनं धना
दिभिः॥३३॥समागतेभ्यो विप्रेभ्योदद्यादन्नं धनादिकम् ॥ महोत्सवःप्रकर्तव्यो गीतैर्वाद्यैश्च नर्तनैः॥३४॥विरक्तश्चभवेच्छ्रोतापरेहनि
विशेषतः॥गीतावाच्याशिवेनोक्तारामचन्द्रायवामुने ॥३५॥गृहस्थश्चेद्भवेच्छ्रोता कर्तव्यस्तेनधीमता॥होमःशुद्धेनहविषाकर्मणस्तस्य
शान्तये॥३६॥रुद्रसंहितयाहोमःप्रतिश्लोकेन वा मुने॥गायत्र्यास्तन्मयत्वाच्च पुराणस्यास्यतत्त्वतः॥३७॥अथवा मूलमंत्रेण पंचवर्णेन
शैवतः॥होमाशक्तोबुधोहोम्यंहविर्दद्याद्द्विजायतत्॥३८॥ दोषयोः प्रशमार्थंचन्यूनताधिकताख्ययोः ॥ पठेच्चशृणुयाद्भक्त्या शिवनाम
सहस्रकम्॥३९॥तेनस्यात्सफलं सर्वं सफलंनात्र संशयः॥यतो नास्त्यधिकंत्वस्मात्त्रैलोक्येवस्तुकिंचन॥४०॥एकादशमितान्विप्रान्भो
जयेन्मधुपायसैः ॥ दद्यात्तेभ्योपक्षिणां च व्रतपूर्णत्वसिद्धये॥४१॥ शक्तौपलत्रयमितस्वर्णेनसुंदरं मुने॥सिंहंविधाय तत्रास्यपुराणस्य
शुभाक्षरम्।४२।लेखितंलिखितंवापिसंस्थाप्यविधिनापुमान्॥ सम्पूज्यवाहनाद्यैश्चह्युपचारैस्सदक्षिणाम्४३वस्त्रभूषणगंधाद्यैःपूजिताय
यतात्मने॥आचार्य्यायसुधीर्दद्याच्छिवसन्तोषहेतवे४४तेनदानप्रभावेणपुराणस्यास्यशौनक।संप्राप्यानुग्रहंशैवंमुक्तःस्याद्भवबन्धनात
॥४५॥एवंकृतेविधानेचश्रीमच्छिवपुराणकम्॥संपूर्णफलदंस्याद्वैभुक्तिमुक्तिप्रदायकम्॥४६॥इतितेकथितंसर्वंकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि ॥
श्रीमच्छिवपुराणस्यमाहात्म्यंसर्वकामदम्।४७।श्रीमच्छिवपुराणंतुपुराणतिलकंस्मृतम्॥महच्छिवप्रियंरम्यंभवरोगनिवारणम्॥४८॥
येजन्मभाजःखलुजीवलोकेयेवैसदाध्यायंति विश्वनाथम्॥वाणीगुणान्स्तौतिकथां शृणोतिश्रोत्रद्वयं ते भवमुत्तरन्ति॥४९॥सकलगुण
विभेदैर्नित्यमस्पष्टरूपंजगति चबहिरन्तर्भासमानंमहिम्ना॥मनसिचबहिरन्तर्वाङ्मनोवृत्तिरूपंपरमशिवमनंतानंदसान्द्रंप्रपद्ये॥५०॥
इतिश्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां श्रीशिवपुराणश्रवणव्रतिनांविधिनिषेधपुस्तकवक्तृपूजनवर्णनं नामसप्तमोऽध्यायः।७॥

॥ इति श्रीस्कन्द महापुराणान्तर्गत शिवमहापुराण माहात्म्यं समाप्तम् ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation Delhi and eGangotri.

॥ इति श्रीशिवमहापुराण माहात्म्यं समाप्तम् ॥

CC0. In Public Domain Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection